*ACADEMIA ROMÂNĂ*
MEMORIILE SECŢIUNII ISTORICE
*SERIA III TOMUL XII MEM. 8*

# APELUL CĂTRE UNIRE AL LUI CUZA-VODĂ LA 1859

DE

NICOLAE IORGA
MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE



*Şedinţa dela 12 Iunie 1931*

Intâmplarea, care uneori se chiamă noroc, m'a făcut ca, acum în urmă, cercetând, în casa Creţulescu, nişte rămăşiţe de corespondenţă administrativă de după războiu, să găsesc, rătăcit, un dosar din 1859, care poartă acest titlu: «No. 47. Anul 1859. Secretariatul Statului, Masa 1-ia, Dossierŭ pentru proclamaţia către Românii din Ţara-Românească pentru patriotica lor purtare».

Dosarul cuprinde numai două piese, dar de o importanţă deosebită.

Cea dintâiu, în scrisoarea lui Vasile Alecsandri, pe atunci «ministru secretar de Stat la departamentul Trebilor Streine», e o adresă către Ion Ghica, preşedinte de Consiliu şi ministru de Interne, pentru afişarea unei proclamaţii domneşti.

A doua e proclamaţia însăşi, iscălită de Alecsandri şi redactată, fără îndoială, dela un capăt până la altul, de dânsul.

Prin ea se laudă populaţia munteană pentrucă a rezistat îndemnurilor venite dela «unii oameni rătăciţi afară de drumul legalităţii». Ei au turburat spiritele a doua zi chiar după căpătarea învestiturii pentru noul Domn.

Acesta asigură pe toţi Românii de aceleaşi bune sentimente. Voeşte să înceteze certele de partide. «Destulă învrăjbire au produs până acum luptele politice între Români. Cauza acelor lupte lipsind astăzi, lipsească totodată şi trista desbinare dintre ei. Prezentul şi viitorul României o reclamă aceasta prin

glasul nostru care vă chiamă la înfrățire». « Fii ai aceleiași mume și frați de același sânge», Moldovenii și Muntenii trebuie să lase « patimile violente » și să ajute pe Domn. « Mărginească-se fiecare individ sau corp social în cercul drepturilor și al îndatoririlor sale bine înțelese; pătrundă-se cu toții de respectul ce se cuvine legilor, și fie țara întreagă bine încredințată că Noi vom ști a menține ordinul legal înlăuntru și demnitatea națională în afară».

Data e de 12 Octomvrie 1859. Cu o zi înainte fusese numit acest nou Ministeriu după retragerea celui prezidat de Nicolae Crețulescu. La 27 Septemvrie, în Sala Bossel, se ținuse o adunare cu scandal, de pe urma căreia fuseseră arestați C. A. Rosetti, Craioveanul M. Kinezu, un scriitor original și distins, cunoscutul agitator liberal Gr. Serurie, gazetarul Valentineanu, pe care l-am apucat și eu, și istețul pamfletar în versuri N. Orășanu; însuși Kogălniceanu consimți să apere pe acești sturluibateci. Ei fură însă achitați [1]).

Acest îndemn n'a fost ascultat, cum n'au fost ascultate nici altele.

Pe la 1840 Mihai Sturdza, cel mult calomniat, se adresă Moldovenilor de atunci cu îndemnul: *σὺν Ἀθηνᾷ, καὶ χεῖρα κίνει*, « Cu inteligență, dar mișcă și mâna ».

Societatea românească n'a « mișcat mâna ».

In 1859 Cuza-Vodă a îndemnat la o frăție peste luptele de partid.

Societatea românească n'a înțeles și n'a urmat.

Și de azi înainte, îndemnuri de acestea trebuie făcute neapărat, dar, în ce privește efectul lor, trista experiență a trecutului lasă loc la îndoeală.

No. 3111.
12 Octomvrie 1859.

*Domnule Ministru,*

Am onoare a înaintà Domniei Voastre pe lângă aceasta în copie domneasca proclamație sub date astăzi 12 Octomvrie, rugându-vă să

[1]) Și după *Instrucția procesului întâmplat la 28 Septemvrie în sala Bossel*, București 1859, Xenopol, *Cuza-Vodă*, pp. 135—136.

binevoiţi a da ordin să se tipărească îndată în foi volante în numere îndestulătoare, precum şi în *Monitorul Oficial*, spre a se publicà în toată ţara. Măria Sa ordonă ca această proclamaţie să fie placardată în capitală, negreşit până mâne dimineaţă.

Domnului Ion Ghika, Ministru Secretar de Stat,
Departamentul din Intru, Preşedinţia Consiliului Miniştrilor.

*Români din Ţara Românească!*

Găsim de datorie a vă arătà a noastră vie mulţumire pentru patriotica voastră purtare înainte de actul Investiturii, atunci pe când ambiţiile personale cutează încă a hrănì oarecare sperări deşerte şi totodată pentru demnitatea şi liniştea ce aţi păstrat la 28 Septemvrie, în faţa unei încercări nesocotite a unor oameni rătăciţi afară de drumul legalităţii.

Ne place a crede că şi în viitor veţi fi vrednici de admirarea ce aţi insuflat Europei prin actul glorios dela 24 Ianuarie şi că bunul simţ românesc va luminà pe toţi de laolaltă a se pătrunde de adevărul că o Naţie se măreşte şi se întăreşte atunci numai când ea are conştiinţa îndatoririlor sale către Patrie, către Guvern şi către Lege.

Puterile garante au înzestrat pe ambele ţări surori cu o Convenţie ce cuprinde în sine toate elementele de o fericită propăşire. Dela noi atârnă acum ca să profităm de dânsele, desvoltându-le cu un tip potrivit stării de faţă a societăţii române, şi aducând cu toţii partea noastră de activitate, de lumină şi de devotament.

Spre acest sfârşit, arătând mai întâiu a noastră deplină mulţămire Ministerului trecut pentru serviciile ce au desăvârşit în folosul binelui general şi carele acum s'au retras de buna sa voinţă pentru de a face loc unei nouă combinări ministeriale, am format un Cabinet menit de a susţineà cu energie principiile noastre constituţionale şi spre a da o mai mare garanţie de menţinerea ordinului legal, de care sânt legate înflorirea comerţului şi întemeierea creditului public, am luat în persoană comanda superioară a oştirii din ambele Principate.

A sosit acum timpul pentru tot Românul de a se apropià de altarul Patriei cu mintea liberă de orice gând îndoelnic şi cu inima curată de orice patimă desbinătoare, căci neîncrederile, defăimările, urile şi imperecherile sânt unelte fatale care aduc pieirea neamurilor.

Destulă învrăjbire au produs până acum luptele politice între Români! Cauza acelor lupte lipsind astăzi, lipsească tot odată și trista desbinare dintre ei. Prezentul și viitorul României o reclamă aceasta prin glasul nostru care vă chiamă la înfrățirea Românilor, căci, precum dela suirea noastră pe tronurile Moldovei și a Valahiei, Noi nu am mai cunoscut în aceste țări nici Moldoveni, nici Munteni, ci numai Români, asemenea nu vroim a vedeà între Români nici partide, nici clase îndușmănite, ci numai fii ai aceleiaș mume și frați de acelaș sânge.

In ochii noștri toți Românii sunt buni; în inima noastră sânt toți iubiți de o potrivă, deșì chiar unii din ei, rătăciți de patimi violente, se expun a fi înfrânați și a cădeà supt asprimea legilor. Ne adresăm dar către toți ca adevărat Prinț român, care, liber de orice înrâurire, vroește prosperitatea țării prin aplicare înțeleaptă a Convenției și mărirea Nației prin sinceră înfrățire a celor ce au onorul de a face parte din ea. Mărginească-se fiecare individ sau corp social în cercul drepturilor și îndatoririlor sale bine înțelese; pătrundă-se cu toții de respectul ce se cuvine legilor și fie țara întreagă bine încredințată că noi vom ști a menține ordinul legal în lăuntru și demnitatea națională în afară.

ALECSANDRU IOAN

Ministru Secretar de Stat la Departamentul
Trebilor Străine
*V. Alecsandri*

No. 451.
12 Octomvrie 1859,
București.